

המדינה חוסמת תביעה מנופחת

מאת עמירה הס

יחיא יוסוף ראהר אלי-חרור מהכפר בני נעים, דרום-מזרחית לחברון, מת ב-15 במאס 1996, לפנות בוקר. באותו יום שבו נר לר. ב-14 במאס, מעט לפני חצות, החלה אמו, ג'מילה אל-חרור, בת 43, לחוש בצירי הלי דה. ההריון היה תקין, אך בשל גילה היא התכוונה ללדת בבית חולים. שכן הטיע אותה ואת בן זוגה, יוסוף אלי-חרור, במכוניתו לחברון. השטחים היו נתונים או בסגר מלא ובסגר פנימי שמגע תנועה חופשית בין יישובים סמוכים, כמו בני נעים וחברון.

לאחר כעשר דקות נסיעה הם נתקלו במחסום פתע של צה"ל. המרחק מהמחסום לבית חולים אחר הוא 15 דקות נסיעה, לשני – ארבע דקות. החיילים הורו למכונית לעצור ולחזור לכפר. היולדת סבלה והתפתלה במושי בה, בן זוגה והשכן ניסו להסביר לחיילים מה העניין. החיילים לא השתכנעו. בינתיים החלה ירידת מים, והיולדת המשיכה לצעוק ולהתפתח. החיילים לא השתכנעו. השלושה שבו לכפר, אל רר פא הנשים של בני נעים. אך הוא היה ביררן וכמרפאה היתה רק עוברת אחת. ראשו של התינוק כבר היה בחוץ: המיילדת לא הבינה בדפיקות לב ורופק, אך ניי סיונות ההחיאה שלה לא צלחו ומותו של הילוד נקבע. היולדת נשארה במרפאה ער הבוקר, עם גופת הפעוט.

ב-9 במאי 1996 הורה פרק" לט פיקוד מרכז של צה"ל על פתיחת חקירת מצ"ח. חוקרי מצ"ח לא איתרו את החיילים שכמחסום, ולא מצאו רישומים או תיעוד אחר על המחסום. בנר במנר 1996 נמסר למשפחה כי התיק נסגר, בין היתר משום שה חיילים לא אותרו.

ב-9 במאס 1999, עו"ר מיכל פינצ'וק מהמוקר להגנת הפרט, באת כוחה של משפחת אלי-חרור, הגישה בבית משפט השלום בירושלים תביעת נזיקין נגד מריינת ישראל. המדינה מיוצגת על ירי פרקליטות מחוז ת"א (אור-חי). לכתב התביעה צורפה בקשה לפטור את התובעים מאגרה: 5,039 שקל, שמתוכם משולמים מיר 472 שקל, והשאר – במקרה שהתביעה נדחית. פינצ'וק פירטה: המבקשים מתגוררים עם 13 ילדיהם (מתוך 17) בבית בן שני חדרים. האב עובד כמתווך במסיחר בשיש: אין לו חנות ורכב משל. הכנסתו: בין 1,000 ל-2,000 שקל בחורש, בהתאם למצב בשוק. מרי פעם בפעם מסייעים הבנים הגדולים למשפחה.

ב-15 במאס הגיעה החלטתה של רשמת בית משפט, תמר נמירורי: "המבקשים יואילו להבהיר כיצד 15 נפשות מתקיימות מהכנסה של 1,000-2,000 שקל, דבר שאינו נראה אפשרי לבית המשפט. המבקשים יואילו לפרט בתצהיר אם יש להם הכנסות נרספות, מקצבאות או מתמיכה, טרם אודון בבקשה".

ב-15 באפריל 1999 הוסיפה פינצ'וק שני תצהירים לבקשת הפטור: בני הזוג אלי-חרור הצהירו כי משפחתם אינה מקבלת קצבה או תמיכה מהרשות הפלשתינית או מכל גורם אחר. הם גם הצהירו שיש להם מכונתכביסה ומקר שרכשו יר שנייה, ומכשיר טלוויזיה מקולקל זה כשנה, שאין להם כסף לתקנו. כן הוגש תצהירו של ראש ענף כלכלה במינהל האורחי: שכר עבודה יומי ממוצע באיר"ש: 54.5 שקל, והממוצע החורשי הוא 23 ימי עבודה. ביולי 1999 התקבלה החלטתה של הרשמת נמרורי: "בהתאם לתגובת היועץ המשפטי לממשלה, אני רוחה

את הבקשה לפטור מאגרה". מצורת החלטת תגובת המשיבה לבקשה, שכתבה שלהבת רר בין, נציגת היועץ המשפטי לממשלה בפרקליטות מחוז תל אביב.

בין השאר נכתב בה: "מטרתן של אגרות בית המשפט הינה להבטיח כיסוי הוצאות הדיונים המשפטיים... האגרות נגבות בקשר לשרות אשר מעניקה המריינה, ומשמשות בין היתר מתחום ראשוני מפני תביעות מנופחות, תביעות שואו ו/או הליכי שואו... תצהיריהם של המבקשים לוקים בחסר ולא מצורפת להם כל אסימכתאות באשר להכנסתו של הבעל... ובאשר למצב חשבון הבנק שלהם... בלא צירוף מסמכים המעירים על הכנסות, חשבון הבנק, חסכונות, רכוש ורכוש בני משפחתם ומקורות ההכנסה של בני משפחתם הקרובים, לא הניחו המבקשים את התשתית הבסיסית לבקשתם..."

"גובה משכורתו (של אל-חרור)... ואף לאחר הפרשת הרצאות אחרות, עדיין מותר בידו את הסכום לתשלום האגרה הנרשת... המבקשים לא הראו בכתב התביעה... קשר סיבתי בין הפטיירה הנטענת של העובר ו/או היי לוד והתנהגות החיילים ו/או המריינה... לא השתכנעה המשיבה (המריינה) כי יש יסוד איתן לטענת המבקשים בנוגע לחוסר יכולתם הכלכלית... אין לומר כי מיצו את כל משאביהם וכי פנו לבית המשפט בבקשה זו כמוצא אחרון".

בערעורה על ההחלטה כתבה פינצ'וק, בין היתר, כי כבוד הרשמת טעתה בדחותה את הבקשה בלי שהזמינה קודם לכן את המיערעים להיחקר על תצהיריהם, וכי בדומה לפלשתינאים רבים בגדה, אין למערערים חשבון בנק ותלושי משכורת.